

# Jules Massenet: Pepeljuga (7., 8. i 10. 5. 2021.) - programska knjižica

---

Sveučilište u Zagrebu, Muzička akademija

## Supplement / Prilog

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:116:232236>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported](#) / [Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerađivanja 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-19**



Repository / Repozitorij:

[Academy of Music University of Zagreb Digital Repository - DRMA](#)



# Pepeljuga

Jules Massenet

**KONCERTNA IZVEDBA**

Solisti i Simfonijski orkestar Muzičke akademije

DIRIGENT | Ivan Josip Skender

**7.5. | 8.5. | 10.5.2021. u 19:30**

— KONCERTNA DVORANA BLAGOJE BERSA



Prošle smo godine imali priliku i čast raditi s redateljem Sašom Anočićem na *Pepeljugi*. Bilo je to dragocjeno iskustvo za naše studente i cijeli autorski i produkcijski tim, a o njegovom se prvom opernom projektu i velikom pothvatu i danas priča po hodnicima Muzičke akademije.

Zahvaljujući izvrsnim reakcijama publike koja je uhvatila ulaznicu za izvedbe u Koncertnoj dvorani *Blagoje Bersa* rodila se ideja da se opera obnovi i u ovoj sezoni. Naša želja da Sašinu *Pepeljugu* i ove godine iznesemo onako kako ju je on zamislio ostala je, nažalost, neostvarena, ali ovaj ćemo ga vikend imati u mislima.

JULES MASSENET

# Pepeljuga

KONCERTNA IZVEDBA

Opera u četiri čina

NASLOV ORIGINALA

Cendrillon

PRAIZVEDBA

Pariz, 24. svibnja 1899. godine

LIBRETO

Henri Caïn

IZDAVAČ NOTNOG MATERIJALA

Heugel & Cie

DIRIGENT

Ivan Josip Skender, doc. art.

Dora Remenar, apsolutnica studija dirigiranja

Franko Klisović, 4. godina studija dirigiranja

JEZIČNA SAVJETNICA ZA FRANCUSKI JEZIK

dr. sc. Lidija Orešković Dvorski, doc.

OBLIKOVANJE SVJETLA

Slaven Bot

INSPICIJENT

Nikša Gašpardi

PRODUKCIJA

Gabriela Paradžik

VIZUALNI IDENTITET

Helena Benc, studentica 2. godina diplomskog

studija vizualnih komunikacija pod mentorstvom

red. prof. art. Ivana Doroghyja

# ULOGE

**Pepeljuga**, sopran  
Darija Auguštan, apsolutica studija pjevanja  
Josipa Bilić, 5. godina studija pjevanja  
Lucija Jelušić, 5. godina studija pjevanja

**Princ**, sopran, tenor  
Josipa Gvozdanić, apsolutica pjevanja  
Luka Šindija, 5. godina studija pjevanja

**Pandolfe**, otac, bariton  
Jurica Jurasić Kapun, 5. godina studija pjevanja  
Davor Nekjak, 4. godina studija pjevanja

**Madame de la Haltière**, maćeha, mezzosopran  
Lucija Klarić, 3. godina studija pjevanja  
Emilia Rukavina, 5. godina studija pjevanja

**Vila**, sopran  
Gabriela Hrženjak, 4. godina studija pjevanja  
Nikolina Hrkać, 4. godina studija pjevanja  
Maja Sremec, apsolutica studija pjevanja

**Noémie**, polusestra, sopran  
Stefani Pijetlović, 3. godina studija pjevanja  
Neža Vasle, 4. godina studija pjevanja  
Patricia Žudetić, 5. godina studija pjevanja

**Dorothée**, polusestra, mezzosopran  
Tena Lončarević, 4. godina studija pjevanja  
Laura Marincel Haller, 2. godina studija pjevanja  
Marija Salečić, 3. godina studija pjevanja

**Dekan**, tenor  
Matic Zakonjšek, 4. godina studija pjevanja

**Kralj**, bariton  
Benjamin Šuran, 1. godina studija pjevanja

**Nadzornik**, bariton  
Lobel Barun, 1. godina studija pjevanja

**Premijer**, bas  
Boris Beus, 4. godina studija pjevanja

**Vilini duhovi**, soprani i mezzosoprani  
Barbara Pijetlović, 2. godina studija pjevanja  
Marija Jurić, 2. godina studija pjevanja  
Vlatka Kladarić, 1. godina studija pjevanja  
Nela Katalenić Klinar, 2. godina studija pjevanja  
Martina Barišić, 3. godina studija pjevanja  
Dea Qivlaku, 2. godina studija pjevanja

**RECITATOR**  
Fabijan Komljenović

**MENTORI SOLISTA**  
izv. prof. art. Snježana Bujanović–Stanislav (Darija Auguštan)  
izv. prof. art. Martina Gojčeta–Silić (Emilia Rukavina, Marija Salečić, Neža Vasle)  
izv. prof. art. Miljenka Grđan (Martina Barišić, Barbara Pijetlović, Dea Qivlaku, Maja Sremec, Luka Šindija, Patricia Žudetić)  
red. prof. art. Cynthia Hansell–Bakić (Boris Beus)  
red. prof. art. Lidija Horvat–Dunjko (Josipa Bilić, Gabriela Hrženjak)  
nasl. doc. art. Helena Lucić Šego (Laura Marincel Haller)  
red. prof. art. Vlatka Oršanić (Marija Jurić, Jurica Jurasić Kapun, Davor Nekjak, Matic Zakonjšek)  
doc. art. Renata Pokupić (Josipa Gvozdanić, Lucija Klarić)  
red. prof. art. Giorgio Surian (Stefani Pijetlović, Benjamin Šuran)  
doc. art. Alexei Tanovitski (Lobel Barun)  
izv. prof. art. Martina Zadro (Vlatka Kladarić, Nikolina Hrkać, Lucija Jelušić, Nela Katalenić Klinar, Tena Lončarević)

**KOREPETITORI SOLISTA**  
Lana Bradić, umj. sav.  
Mario Čopor, v. umj. sur.  
Darko Domitrović, umj. sav.  
Eva Kirchmayer Bilić, umj. sav.  
Božo Letunić, v. umj. sur.  
Ana Lucić, umj. sur.  
Davor Ljubić, v. umj. sur.  
Ivan Pernicki, umj. sur.

## ORKESTAR

**I. violine:** Matej Mihaljević (koncertni majstor),  
Ema Kalšan, Lana Plančić, Edita Kolovrat,  
Ana Pavković, Ruta Bobić

**II. violine:** Petar Ruk, Teo Devčić, Ema Perić,  
Tomislav Špehar, Matea Kasaić Drakšić

**Viole:** Filip Kojundžić, Bartul Lakotić, Barbara Vlanić

**Violončela:** Jurica Mrčela, Lucija Pejković, Ela Radman

**Kontrabasi:** Fran Slogar, Mislav Peović

**Flaute:** Doris Vincek, Erin Keleuva, Barbara Tomić (piccolo)

**Oboe:** Ivan Baričević, Višnja Stapić

**Klarineti:** Danijela Ivanović, Monika Popović

**Fagoti:** Domagoj Pećar, Isabella Roxas Đuka

**Horne:** Matej Fridl, Blaž Košec, Bruno Laktaš, Marko Gugić

**Trube:** Kristina Strinić, Lovro Čutić

**Tromboni:** Nediljko Rebić, Leona Šunjo, Štefan Lesa

**Tuba:** Karlo Dijanić

**Harfe:** Julia Bratec Veleski

**Timpani:** Luka Ivir

**Udaraljke:** Vedran Vujec, Luka Mihajlović, Franko Štrbac

## NADZORNIK ORKESTRA

red. prof. art. Georg Draušnik

## KOREPETITORI I ASISTENTI DIRIGENTA

Franko Klisović, 4. godina studija dirigiranja

Mateo Narančić, 3. godina studija dirigiranja

Dora Remenar, apsolventica studija dirigiranja

Ivan Šćepanović, 2. godina studija dirigiranja

## MENTORI

red. prof. art. Mladen Tarbuk

izv. prof. art. Tomislav Fačini

doc. art. Ivan Josip Skender

Matija Fortuna, ass.

## Jules Massenet — *Cendrillon*

Jules Massenet (12. svibnja 1842. – 13. kolovoza 1912.) glazbenu naobrazbu započinje na *Pariškom konzervatoriju*, gdje se osim kao skladatelj ističe i kao vrsni pijanist te timpanist. Osvojivši nagradu *Prix de Rome*, Massenet formativne godine provodi putujući Europom, proširujući vlastite vidike i obrazovanje. Također, stvara mnogobrojne kontakte s etabliranim imenima poput Ferenc Liszta, ali dolazi i u kontakt s djelima Berlioza i Wagnera koja ostavljaju duboki dojam na njega. Glazbeni izričaj kraja 19. stoljeća zahtijevao je svestran pristup umjetnika te koketiranje s raznovrsnim utjecajima. Ponovni procvat religiozne tematike, egzotizmi koje populariziraju monumentalne svjetske izložbe, novi vagnerijanski operni standardi te Debussyjev harmonijski jezik i osjećaj za boje, sve to ostavlja traga na Massenetovim djelima. Tijekom ranijih godina, skladateljeva instrumentalna djela i simfonije bile su cjenjenije u javnosti i među strukom nego opere, no nakon premijere *Manon* (1884.) Massenet potvrđuje status međunarodno priznatog, vrsnog opernog skladatelja.

Massenet inspiraciju za operu *Cendrillon* pronalazi u istoimenom djelu Charlesa Perraulta, no odlučuje nadjenuti kompoziciji podnaslov *Conte de fées en quatre actes et six tableaux* (Bajka u četiri čina i šest slika), ističući da se radi o uglazbljenoj bajci, a ne samo operi. *Cendrillon* nastaje na polovici skladateljeva stvaralaštva, nakon opere *Sapho* i prije opere *Griséldis*. Praizvedena je u Parizu u kazalištu *Opéra-Comique* 24. svibnja 1899. te polučila vrlo pozitivan prijem publike i kritičara. Vješta orkestracija, pažljiv tretman teksta i glazbe te dojmljiva psihološka karakterizacija likova odličan su primjer komične opere s kraja 19. stoljeća. Odlike *fin-de-siècle* opere *Cendrillon* zadobiva modernijim skladateljskim izričajem koji posebice dolazi do izražaja u duetima.

Zbog samog sižea i u funkciji određene estetike, djelo sadrži mnoge reference na operu 18. stoljeća od kojih je lik Princa najupečatljivija.

Naime, „uloge u hlačama“, tj. muške uloge koje tumače pjevačice većinski se pojavljuju kao sekundarni akteri u komičnoj i ozbiljnoj operi 18. i ranog 19. stoljeća. Svojevrstan su pandan kastratima koji su dominirali operom 17. i 18. stoljeća. U Massenetovo vrijeme uloge u hlačama bile su razmjerno rijetke u operi, pa je odluka da u *Cendrillon* takva uloga bude među glavnima, štoviše glavni junak priče, pomalo neobična. Ne postoji jasan razlog zašto se autor odlučio za takav pristup, osim kako bi naglasio mladolik i blago nezreli karakter Princa (kao što je bio slučaj kod većine takvih uloga), ili pak kako bi dodatno istaknuo odmak od realnosti jer se radi o bajci. Massenet je ostao vjeran ovoj praksi i u svojim kasnijim operama, pogotovo u operi *Chérubin* (1905.), svojevrsnom nastavku priče o Cherubinu, poznatom liku iz Mozartove opere *Figarov pir* (1786.), ujedno i jednoj od najpoznatijih uloga u hlačama u opernoj literaturi.

Odabirom registra soprana za tri glavne uloge – Pepeljuge, Princa i Vile – Massenet postiže neobičan odnos među likovima, ponajviše relevantan za ljubavni zaplet Pepeljuge i Princa. Distinkcija među tri glavna lika očituje se i u glasovnim bojama soprana. Pepeljugu krase elegantan i nježan karakter, a glazbeni virtuo-zitet ima priliku iskazati kako u lirskim, tako i u grandioznijim odsječcima poput onoga u broju *Enfin, je suis ici...* Ulogu Princa mogu tumačiti i sopranistice i neke mezzosopranistice, dok koloraturni sopran Vile parira drugim glavnim likovima snažnim, ali ljupkim vokalnim izrazom koji jasno naglašava brižnu i majčinsku figuru, ali i moći jednog od glavnih pokretača radnje.

Opera publici pruža nesvakidašnje gledateljsko iskustvo „iluzije“ u kombinaciji zvuka ženskog glasa i muške odore te sretan zavr-

šetak ljubavne priče koju u biti iznose dvije pjevačice. Dihotomija travestije naročito je intrigantna ukoliko usporedimo stereotipe koje tradicija ovog fenomena donosi na pozornicu. Muškarac se tako u ženu najčešće prerušava usvajanjem ženstvenih karakteristika te ih preuveličavanjem, odnosno isticanjem parodira. Nasuprot tome, kod uloga koje igraju žene prerusene u muškarca interpretacija se formira ovisno o „mjestu“ koje uloga treba ispuniti. Kroz operu Princ se redovito pojavljuje na pozornici u intimnijem ambijentu – sam ili u duetu s Pepeljugom. Trenutci njihova susreta sadrže elemente nadnaravnog ili su pak pod okriljem snova, stoga postaju svojevrsan podsjetnik gledateljima da se uistinu radi o fikciji te istovremeno oslabljuju romantičnu i erotičnu sponu glavnih likova. Distanca postignuta navedenim „barijerama“ manifestira se i na glazbenom planu. Dueti ljubavnoga para ne uspijevaju ujediniti likove budući da zajedničke trenutke prekida čarolija ili distrakcije. Njihov posljednji zajednički nastup – premda donosi osjećaj sretnog završetka – ne prikazuje par samostalno, već im se nakon par taktova pridružuje Vila. Ovisno o intencijama Masseneta i libretista Henrija Caina, takav tretman uloga možemo sagledati kroz prizmu ljubavi koja se skriva pred javnošću te netom prije kraja biva ostvarena ili pak metaforički, kao suptilan odgovor na problematiku uloge u hlačama kao glavne uloge.

## Bajka o Pepeljugi i njezine inačice

Najstariju poznatu varijantu priče o Pepeljugi donosi starogrčki geograf, filozof i povjesničar Strabon u 1. st. pr. Kr.: prekrasnoj je grčkoj robinji Rodopis orao oteo sandalu i odnio ju u Memfis. U trenutku faraonova javnoga prikazanja orao mu ispusti sandalu u krilo. Potaknut prekrasnim oblikom sandale, vladar pošalje svoje vojnike u potragu za njezinom vlasnikom. Kada je konačno pronađena, Rodopis postade faraonovom suprugom.

Najstarija azijska inačica naslova *Ye Xian* (9. st.) još je bliža najpoznatijoj priči o Pepeljugi. Junakinja Ye Xian kao dijete izgubi roditelje i ostade pod brigom očeve druge supruge i njezinih kćeri, koje su je redovito maltretirale. Jedan se dan sprijatelji s golemom ribom zlatnih ljuski koju je poslala njezina majka, čitavo vrijeme promatrajući kći s neba. Nakon što je pomajka ispekla ribu za večeru, potištenoj Ye Xian pojavi se duh koji joj obeća ispunjenje bilo koje želje. U ovoj se priči također po prvi puta spominje proslava na koju odlaze sve djevojke iz kraljevstva u potrazi za mužem osim Ye Xian, kojoj pomajka naredi da ostane kod kuće. Nakon što joj se ostvari želja za najljepšim ruhom, otiđe na proslavu na kojoj joj se svi dive, no u strahu da ju polusestra ne prepozna ona bježi, ostavivši za sobom zlatnu papuču. Zlatna papuča stigne do vladara obližnjega kraljevstva, koji ju oženi. U jednoj od verzija priče maćeha i sestra se toliko posvade oko kćerine neizvjesne budućnosti da se kuća uruši na njih.

U europskoj se književnosti u obliku bliskom današnjem priča o Pepeljugi pojavljuje 1634. godine u zbirci bajki *Priča nad pričama* (Lo cunto de li cunti) Giambattiste Basilea, pisanoj napuljskim dijalektom. Ovaj oblik priče jedina je poznata varijanta u kojoj Pepeljuga nema ulogu „nevinašca“. Princ udovac ponovno se oženi, a njegova kći Zezolla redovito se jada svojoj učiteljici šivanja Carmosini o neljudskom odnosu maćeha. Stoga zajedno isplaničaju njezino ubojstvo, nakon čega Zezolla



nagovori oca da se oženi Carmosinom. Međutim, Carmosina i njezine kćeri iz prvog braka također počnu ugnjetavati Zezollu, dodijelivši joj nadimak Mačka Pepeljuga (*La gatta Cenerentola*, što je ujedno i naslov bajke). Pepeljugi željtu za odlaskom na bal usliši vila iz stabla datulje koja ju pretvori u najljepšu djevojku. Na svečanosti je kralj očaran njezinom ljepotom, no ona u bijegu za sobom ostavlja cipelu. Kralj traga za vlasnicom cipele među ženama iz kraljevstva te naposljetku pronađe Pepeljugu i oženi je. Bijesne polusestre priznaju: „oni koji se usprotive zvijezdama su ludi“, te ne pretrpe nikakvu kaznu.

Bajke iz Basileove zbirke prepričao je Charles Perrault više od šezdeset godina kasnije u svojim *Histoires ou contes du temps passé* (1697.), među njima i priču o Pepeljugi (*Cendrillon*), što je danas najpoznatiji oblik bajke. Bogati udovac s dobrom kćeri oženi drugu ženu, koja zajedno s dvije bahate i razmažene kćeri počne maltretirati pastorku i zadavati joj najteže kućanske poslove. Pomajka i njezine kćeri odlaze na prinčev bal te se izruguju Pepeljugi da ona tamo nema što tražiti. Njezina kuma, za koju Pepeljuga nije znala da je vila, omogućujući joj odlazak na ples: bundevu pretvori u kočiju, miševe u konje, štakora u kočijaša i guštere u lakaje, a Pepeljugu odjene u najljepšu odjeću. No, upozori ju da se mora vratiti prije no što sat otkuca ponoć, kada će se čarolije poništiti. Ovo je prvi spomen vilinske kume u europskim bajkama, kao i prva pojava vremenskog ograničenja. Na dvoru Pepeljuga smetne s uma vrijeme te pobjegne u zadnji trenutak, ostavljajući za sobom staklenu cipelu. Princ razglasi kako će oženiti djevojku kojoj ta cipela pripada. Nakon što sve djevojke u kraljevstvu isprobaju cipelu, princ dolazi u Pepeljuginu kuću. Polusestre bezuspješno pokušavaju navući cipelu, dok Pepeljugi savršeno pristaje. Njezina obitelj moli za oprost, kojeg i dobiva.

Daleko mračniji oblik priče donose braća Grimm početkom 19. stoljeća: u njoj nema Vilinske kume, već Pepeljuga svoje želje ostvaruje sadeći stablo na majčinome grobu. Kako im cipela nije pristajala, jedna polusestra odreže sebi petu, a druga nožne prste te im naposljetku na kraljevskom vjenčanju dvije golubice za kaznu isključaju oči.

Navedene inačice priče o Pepeljugi samo su neke iz golemoga korpusa na tu temu koji broji čak 345 verzija. Jedini je motiv koji povezuje sve vidove priče o Pepeljugi cipela, koja u svakoj od njih poprima drukčiji oblik, najčešće s područja na kojemu je priča nastala: u Basileovoj je priči to primjerice *chianiello*, tipični napuljski tip klompe.

Bajke su prvotno bile namijenjene odrasloj publici, a pripovijedale su se po dvorovima i salonima 17. i 18. stoljeća. Tijekom 18. stoljeća nastaju obrade bajki namijenjenih svim čitateljima, uključujući i djecu. J.-M. Leprince de Beaumont 1756. objavljuje adaptacije bajki za djecu u zbirci *Magasin des enfants*. Iako su prvotno svoju zbirku bajki imenovali *Dječje i kućne bajke*, braća Grimm u narednim su izdanjima svoje su priče revidirali zbog kritike da im sadržaj nije primjeren za djecu. Animiranim filmovima Walta Disneya u prvoj polovici 20. stoljeća bajke doživljavaju najveću transformaciju i postaju prvenstveno dječji žanr.

#### AUTORI TEKSTOVA

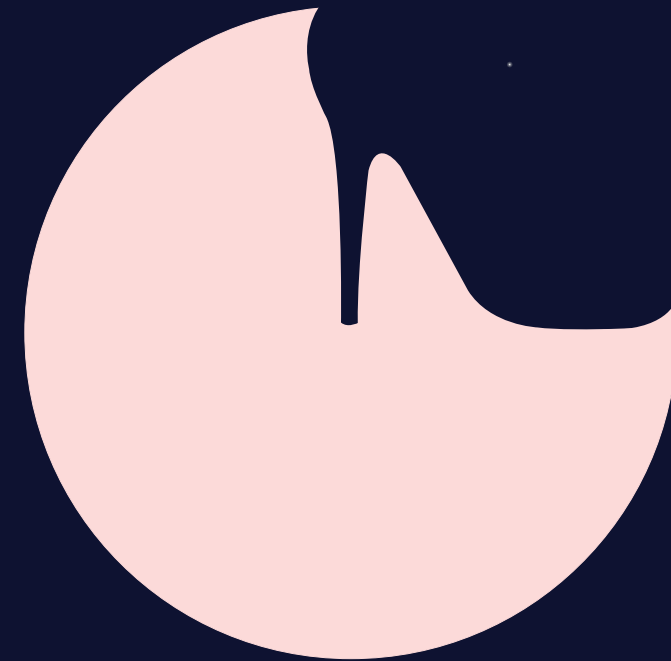
Timna Bjažević, 4. godina studija muzikologije dvopredmetno

Bruno Kota, 4. godina studija muzikologije

Ana Maria Kos, 4. godina studija muzikologije

#### MENTOR

dr. sc. Ivan Ćurković, doc.



## Biografije



**Ivan Josip Skender** (Varaždin, 1981.) upisao je 1997. studij kompozicije na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u razredu Željka Brkanovića kao najmlađi student kompozicije u povijesti te ustanove, a dvije godine kasnije upisao je studij dirigiranja u razredu Vjekoslava Šuteja. Usavršavao se na brojnim seminarima i radionicama za dirigente – kod Klause Arpa, Bertranda de Billyja, Zubina Mehte i drugih – i kompozicije – kod Michaela Jarella, Jozsefa Sopronija. Od 2010. do 2012. pohađao je dvogodišnji poslijediplomski studij orkestralnog dirigiranja u Beču kod Uroša Lajovica. .

Kao dirigent surađivao je s mnogobrojnim hrvatskim i inozemnim orkestrima i zborovima, a među njima su Simfonijski orkestar Austrijske radiotelevizije, Kanadska sinfonietta, operni ansambl i orkestar Državnog kazališta u Braunschweigu, Hrvatski barokni ansambl, Zagrebačka filharmonija, Varaždinski komorni orkestar, ansambl Albanske nacionalne opere i baleta iz Tirane, Dubrovački simfonijski orkestar, Karlovački komorni orkestar, Zagrebački orkestar mladih, Zbor i Simfonijski orkestar HRT-a i Akademski zbor bazilike Srca Isusova u Zagrebu Palma. Akademski zbor Palma pod njegovim je vodstvom osvojio prvu nagradu na državnom natjecanju pjevačkih zborova u Zagrebu 2006., 2008., 2010. i 2012. te posebnu nagradu Hrvatskog društva skladatelja za najbolju

izvedbu skladbe hrvatskog autora 2008. Na međunarodnom festivalu zborova u Ohridu 2009. i na međunarodnom festivalu zborova u Pragu 2011. osvaja prve nagrade i posebne nagrade žirija. Bio je jedan od pokretača i prvi zborovoda Djevojačkog zbora Hrvatske 2011. Posebno je posvećen izvedbama i praizvedbama skladbi suvremenih hrvatskih autora, a 2012. izabran je za stalnog dirigenta Cantus Ansambla.

Od 2005. do 2014. radio je u Operi Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu na mjestu zborovode te je sudjelovao u svim opernim produkcijama kao zborovoda, asistent ili dirigent. U bečkom Musikverein u debitirao je 2011. godine, a u Operi Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu 2012. s operom *Ljubavni napitak* Gaetana Donizettija. Iste godine ravnao je premijerom opere *Postolar iz Delfta* (*Der Schuster von Delft*) Blagoja Berse, za čiju je pripremu, redakciju partiture i izvedbu primio nagradu Društva sveučilišnih nastavnika u Zagrebu. Debitirao je u Staatstheateru u Braunschweigu u Njemačkoj 2016. godine izvedbom opere *Tosca* G. Puccinija. Vršio je dužnost umjetničkog ravnatelja Opere HNK u Zagrebu u sezoni 2013./2014., a od 2014. do 2019. bio je zaposlen kao dirigent Opere. Godine 2009. postao je asistent prof. Uroša Lajovica na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, gdje je danas docent na Odsjeku za dirigiranje, udaraljke i harfu te Odsjeku za pjevanje.

Bio je član više povjerenstava za natjecanja i smotre hrvatskog glazbenog amaterizma. Od 2019. godine član je programskog odbora Muzičkog biennala Zagreb, a 2020. je imenovan članom Skupštine predstavnika Hrvatskog društva skladatelja.

**Dora Remenar** (Zagreb, 1994.) studirala je Kompoziciju u klasi profesora Davorina Kempfa i diplomirala 2018. godine u klasi profesora Frane Paraća. Za vrijeme studija boravila je i na Akademiji za glasbo u Ljubljani kod profesora Dušana Bavdeka. Paralelno s Kompozicijom 2015. godine upisala je studij Dirigiranja u klasi profesora Mladena Tarbuka i trenutno je na apsolventskoj godini. Voditeljica je mješovitog zbora Hrvatskog Obrtničkog Kulturnog Umjetničkog Društva *Sloboda* od listopada 2018. godine.

**Franco Klisović** rođen je u Šibeniku, gdje je završio osnovnu i srednju Glazbenu školu Ivana Lukačića u klasi Gordane Pavić, odsjek klavir i teorija glazbe. Za vrijeme boravka u rodnom gradu djelovao je i kao orguljaš u katedrali sv. Jakova u Šibeniku. Nakon mature upisao je studij dirigiranja u klasi Tomislava Fačinija na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, gdje je 2019. godine ostvario je dirigentski prvijenac ravčajući Mozartovom operom *Così fan tutte*.

Krajem 2015. godine počeo se baviti pjevanjem te je već nakon samo par mjeseci dobio ulogu Ottonea u *Agrippini* G. F. Händela, s kojom je u travnju 2016. debitirao u HNK Zagreb. Nедуго upisao je i studij pjevanja u klasi Martine Gojčete-Silić. U veljači 2017. godine, na poziv Katarske filharmonije, nastupio je u Dohi u Katara Opera House. U sezoni 2017./2018. debitirao je u HNK Ivana pl. Zajca u Rijeci u ulozi Duha u operi *Didona i Eneja* H. Purcella, a kasnije je utjelovio uloge Eneje i Čarobnice na festivalima Musica appassionata i Korkyra Baroque. Osim u operama često nastupa u oratorijima i na solističkim koncertima. Godine 2019. bio je finalist Prvog Voci Olimpiche International Competition for Baroque Opera Singers, a 2020. dobio je 3. nagradu i nagradu žirija na natjecanju *Premiere Opera Foundation* + NYIOP.

Godine 2018. nastupio je i u pulskoj Areni uz orkestar riječke Opere te uz renomiranu sopranisticu Sumi Jo, izvedući *Carminu buranu* C. Orffa. Od sezone 2015./2016. nastupa sa vokalnim ansamblom *Antiphonus* pod vodstvom Fačinija te sa Zborom HRT-a, a surađuje i sa Hrvatskim baroknim ansamblom (HRBA). Redovito nastupa na produkcijama i smotrama pjevača na Muzičkoj akademiji, na koncertima u čast Milke Trnine te u projektima u sklopu Pasinske baštine, Varaždinskih baroknih večeri, Osorskih glazbenih večeri, Korkyra baroque festivala. Surađivao je s poznatim dirigentima među kojima su Tomislav Faćini, Mladen Tarbuk, Marc Korovich, Ville Matvejeff, Laurence Cummings, Aapo Häkkinen i drugi.



**UREDNIKA IZDANJA**

Gabriela Paradžik

**OBLIKOVANJE, GRAFIČKA PRIPREMA**

**I DIZAJN NASLOVNICE**

Helena Benc

Zagreb, svibanj 2021.